

3. Varför skydda natur?

Det finns två huvudskäl för att skydda natur:

1. Miljönytta: Naturen skyddas för att säkerställa en variationsrik och värdefull natur. Skyddad natur minskar belastningen på miljön.

2. Naturupplevelser: Naturen skyddas för att människor ska få tillgång till natur- och kulturupplevelser, nu och i framtiden.

1. Miljönytta

Skyddad natur bidrar till biologisk mångfald

Biologisk mångfald kan beskrivas som den rikedom av arter, livsformer och funktioner som finns i alla ekosystem. En betydande del av denna rikedom finns i skyddade områden. (Läs mer i faktabladet om biologisk mångfald.)

Fungerande ekosystem och klimatfördelar

Skyddade områden bidrar till ekosystemens produktion av resurser som människan behöver, exempelvis är fiske och jord- och skogsbruk beroende av fungerande ekosystem. Skyddade områden bidrar till att bevara flera viktiga ekosystemtjänster, såsom rening av luft och vatten.

Skyddade områden kan minska negativa effekter av ett förändrat klimat. Områdena fungerar till exempel som koldioxidsänkor, det vill säga naturområden som absorberar mer koldioxid från luften än de bidrar med. I skyddade områden finns också ofta en mångfald av arter. Därför är skyddade områden bra rustade för att möta förändrade livsbetingelser när klimatet förändras.

I jord- och skogsbrukslandskapet är våtmarker ofta utdikade och torrlagda och vattendrag är uträtade så att vattenflödet ökar. Våtmarker och vattendrag i skyddade områ-

den motverkar erosion och minskar risken för översvämningar.

Skyddad natur är en resurs för utbildning och forskning

Genom att skydda natur ökar vi förutsättningarna för fungerande ekosystem som tryggar ett bra liv och säkerhet för framtida generationer.

Skyddade områden erbjuder också möjligheter att studera naturens naturliga processer. Genom att studera referensområden kan utvecklingen i miljön beskrivas och ekosystemens tillstånd utvärderas. Dessutom kan de användas i undervisning om exempelvis biologisk mångfald. Genom naturvägledning kan kommunekologer, lärare och förvaltare av naturområden också bidra till livslångt lärande och engagemang för naturvård bland besökare som vistas i de skyddade områdena.

Framtida värden

Vilka värden i naturen som kommer att vara viktiga i framtiden är svårt att förutsäga, liksom vilka behov och utmaningar som kommer att uppstå och vilka möjligheter teknik och ny kunskap kommer att innebära. Arter kan i framtiden visa sig ha nyttiga egenskaper som inte är kända idag. Detta kan innebära fördelar till exempel inom läkemedels- och materialutveckling och många fler områden. Skyddad natur fungerar som en säkerhetsbuffert inför framtiden.

2. Naturupplevelser

Skyddad natur bidrar till friluftsliv och naturturism

Skyddade områden främjar friluftsliv, inte bara för att områdena finns kvar på lång sikt utan också för att de ofta görs tillgängliga genom leder, skyltning, information, naturvägledning och annat.

Turismen har blivit en ny basnäring. Skyddade områden bjuder ofta på natur- och friluftsupplevelser utöver det vanliga – här kan alla som vill njuta av rofylld, rymlig, artrik och vild natur. I en värld där städer växer snabbt får naturturismen allt större betydelse. Genom att skydda natur där turism bedrivs kan entreprenörer dessutom satsa på sin verksamhet på ett mer långsiktigt sätt än i andra områden, eftersom de kan vara säkra på att naturen kommer att bevaras.

Skötsel av skyddade områden innebär också arbetstillfällen. Skyddad natur som används för friluftsliv och turism kan få stor betydelse för ekonomi och sysselsättning i enskilda regioner. Förutom de arbetstillfällen som är kopplade direkt till naturturismen skapas även arbetstillfällen inom andra näringar så som hotell, restaurang, utrustning, transport och lokaltillverkade produkter.

Vistelse i naturen förbättrar den psykiska och fysiska hälsan

De sjukdomar som ökar mest är de som är relaterade till stress och stillasittande. Att vistas i naturen är positivt för hälsan ur flera synvinklar. Naturen har en lugnande inverkan, efter bara ett par minuter i naturen går puls och blodtryck ner och stresshormoner i blodet minskar. Det beror på att den psykologiska distansen till krav och rutiner i var-

dagslivet och intresset som naturen väcker leder till att tankar som är förknippade med krav och stress minskar. Naturupplevelser kan också leda till att patienter med en mängd olika diagnoser mår bättre, upplever mindre smärta och tillfrisknar snabbare. Dessutom är det så att barn som ofta vistas i naturmiljö har bättre koncentrationsförmåga, motorik och hälsa (mindre sjukfrånvaro) än barn som inte gör det.

Naturupplevelser ökar livskvaliteten

De flesta människor upplever att naturen ger kraft och återhämtning. Skyddade områden ger unika upplevelser genom att erbjuda variationsrik och sevärd natur. I en studie om svenskarnas syn på skogen och naturen svarade 80 procent att det är nödvändigt för livskvaliteten att komma ut i skog och mark. 94 procent av svenskarna upplever att de blir avspända och harmoniska av att vistas i naturen. Naturen har också en inneboende skönhet som många människor uppskattar och som ger upplevelser som är svåra att ersätta på annat sätt. Att skydda natur idag innebär att människor även i framtiden får möjlighet att uppleva naturen och allt den kan ge.

Läs mer på www.naturvardsverket.se